

Sidney Rittenberg – en amerikansk maoist

av Martin Fahlgren

Den amerikanske maoisten Sidney Rittenberg föddes 1921 i delstaten Sydkarolina. Efter studier i filosofi vid University of North Carolina at Chapel Hill inkallades han 1942 i den amerikanska armén (sedan USA gått med i Andra världskriget). Han uttogs till att lära sig kinesiska och 1944 förflyttades han till Kina med amerikanska armén. När världskriget var slut beslöt han sig för att stanna kvar i Kina och göra en insats för att bekämpa svälten som biståndsarbetare i FN:s regi. Det dröjde inte länge innan han kom i kontakt med och de kinesiska kommunisterna. Han stödde den kinesiska revolutionen och blev (i Yanán) tidigt bekant med Mao och andra kinesiska kommunistledare. 1946 blev han medlem i det kinesiska kommunistpartiet (KKP) och under resten av inbördeskriget fungerade han bl a som översättare och tolk.

1949 fängslades han på sovjetiskt begäran som ”medlem” av ett ”spionnätverk”. Han släpptes dock 1955 (efter Stalins död). Efter detta fortsatte han att verka som översättare och journalist för kinesiska nyhetsbyrån Xinhua och Radio Peking.

Mao signerar ”den lilla röda” åt Rittenberg 1966

Under kulturrevolutionen radikaliserades Rittenberg och blev 1967 ledare i en rödgardist-grupp (”Dr Norman Bethune – Yan’ans rebellgrupp”).

Som sådan ledde han bl a politiska strider vid Kinas internationella radio och skrev en längre artikel som publicerades i *Folkets Dagblad* (8 april 1967).

Hans aktiviteter under kulturrevolutionen ledde i september 1967 till att han hamnade onåd. Han greps i februari 1968 och dömdes till fängelse.

Om detta skrev Christer Leopold i tidskriften *Clarté* nr 10-12 1973 (artikeln ”Kuppen mot UD”, sid 22):

Sommaren 1967 försämrades plötsligt Kinas relationer med en rad länder. Anledningen till detta tycks ha varit att rödgardister velat sprida kulturrevolutionen utomlands. De fick god hjälp med detta av vissa utlänningar som bodde i Peking och som under ledning av amerikanen *Sidney*

Rittenberg skickade uppmaningar till kommunistpartier runt om i världen att dessa skulle starta egna kulturrevolutioner. *Rittenberg* avslöjades senare som CIA-agent och infiltratör och sattes i fängelse. Hans närmaste medhjälpare fängslades också för konspiration mot kinesiska staten. De hade försökt gripa makten över utlandspropagandan, både radio och tidningar. Att *Rittenberg* och hans gäng samarbetade med ultravänstern är nu fullständigt klarlagt. (Den s k rebellrörelsen i Uppsala och Lund 1968 tycks för övrigt ha varit en biprodukt av denna CIA-konspiration i Peking).

Rittenberg håller tal på Tiananmen-torget under kulturrevolutionen

Det finns ingen anledning att betvivla att *Rittenberg* gjorde dumheter under kulturrevolutionen, precis som mängder av andra radikaler, särskilt ungdomar. Och detta gällde inte bara i Kina: många inspirerades till tokigheter även utomlands. Den svenska rebellrörelsen är ett extremt exempel på detta, men de som var med vänstern på den tiden (såsom undertecknad) vet att även mer "sansade" maoister uppträdde märkligt under åren 1967-71, t ex var personkulten av Mao mycket uttalad. Den tog sig t ex uttryck i att man i olika sammanhang viftade med och citerade högljutt ur "Maos lilla röda", bar stora Mao-märken, stora Mao-porträtt förekom vid möten och demonstrationer osv. Detta var den tidens anda.

Men att *Rittenberg*, som var en övertygad och hängiven maoist, skulle ha varit CIA-agent och infiltratör som konspirerat mot Kina är kvalificerat struntprat. Det är bara ett exempel på hur man i Kina tillgreps stalinistiska metoder mot personer som av någon anledning blivit obekväma, t ex råkat göra något "dumt" eller förespråkade "felaktiga" ståndpunkter. Och den ovan citerade artikeln i *Clarté* är ett exempel på att maoister utanför Kina inte ifrågasatte sanningshalten i anklagelser mot personer som hamnat i "onåd".

Att "CIA-agenten" *Rittenberg* frigavs och rehabiliterades i november 1977, dvs ett år efter Maos död, är heller inte särskilt förvånande – det är väl dessutom ett bevis på (om något) att han inte var en amerikansk spion som konspirerat mot Kina. Och i mars 1980 flyttade han tillbaka till USA, där han sedan dess fortsatt att sprida kunskap om Kina, verka för handelsförbindelser m m. Samtidigt har han fått ett mer sansat perspektiv på Kulturrevolutionen och Mao.

Rittenberg 2012

Det finns en sevärd film (video) om Rittenberg: *The Revolutionary* (2012), se <http://revolutionarymovie.com/sidney.html> – där finns även en filmtrailer: <http://revolutionarymovie.com/trailer.html>

Rittenberg har deltagit i många TV-program om Kina. Se t ex följande som finns på *YouTube*:
Tea with Sidney Rittenberg (*Economist*):

<https://www.youtube.com/watch?v=W8FuHxRDJcU>

Use Your Head and Follow Your Heart: <https://www.youtube.com/watch?v=P3pYsM-JL5Q>

Sidney Rittenberg True China Insider (BBC-intervju)

<https://www.youtube.com/watch?v=KBKgYu6jWRs>

Rittenberg har också skrivit en läsvärd bok om Kina-åren: *The Man Who Stayed Behind* (1993).

